

## Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie behorende bij paragraaf 3.8.5 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant

Deze bijlage bevat de reductienormen voor huisvestingssystemen, emissiereducerende technieken en maatregelen

### Tabellen met reductienormen per diercategorie

Alle maatregelen die in een melding conform artikel 3.98, derde lid, worden opgenomen of onderdeel uitmaken van een aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 3.99 worden aan onderstaande tabellen getoetst.

Voor het doen van een melding gebaseerd op artikel 3.98, derde lid, zijn de maatregelen die toegepast kunnen worden, limitatief opgesomd in de menukaart die in deze bijlage is opgenomen. Daarbij zijn de percentages die aan de maatregel zijn toegekend, bepalend of hiermee voldaan wordt aan de normen voor reductie. Bijlage VI wordt regelmatig bijgewerkt. Daarnaast kan, mits onderbouwd, een verzoek worden gedaan aan GS om een gelijkwaardige maatregel toe te passen. Bij het oprichten van een nieuw dierenverblijf waarvoor een omgevingsvergunning ingevolge artikel 3.99 is aangevraagd, wordt het reductiepercentage bepaald door de reductie die wordt behaald ten opzichte van de categorie "overige huisvestingssystemen" in de Omgevingsregeling (Or). De huisvestingssystemen in nieuwe dierenverblijven moeten minimaal de reductie behalen die is genoemd voor de betreffende diercategorie.

BK = bestaande dierenverblijven locatieomvang kleiner dan of gelijk aan 100 melk- en kalfkoeien van 2 jaar en ouder (HA1).

BO = bestaande dierenverblijven locatieomvang groter dan 100 melk- en kalfkoeien van 2 jaar en ouder (HA1).

N = nieuwe dierenverblijven

| Code diercategorie<br>bijlage V<br>Omgevingsregeling | Hoofdcategorie<br>A: Rundvee<br>w = weiden<br>o = opstallen                                     | Streefreductie<br>in lijn met<br>convenant<br>2009 | Normen t/m 30-<br>06-2024<br>(overgangsrecht) | Normen<br>vanaf 01-<br>01-2026                   |
|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------|
|                                                      |                                                                                                 |                                                    | reductie                                      | reductie                                         |
| HA1                                                  | melk- en<br>kalkkoeien van 2<br>jaar en ouder<br>(inclusief kalveren<br>jonger dan 14<br>dagen) | 40%-70%-85%                                        | w 43%<br><br>o 46%                            | BK 30%<br><br>BO 50%<br><br>N(w) 50%<br>N(o) 70% |
| HA2                                                  | vrouwelijk jongvee<br>jonger<br>dan 2 jaar,<br>fokstieren jonger<br>dan 2 jaar                  | 0%-85%                                             | 0% overige<br>huisvesting<br><br>43% ligboxen | 10%<br><br>N 50%<br>ligboxen                     |
| HA3                                                  | vleeskalveren<br>jonger dan 1 jaar                                                              | 85%                                                | 50%                                           | 60%<br><br>N 85%                                 |
| HA4                                                  | zoogkoeien van 2<br>jaar en ouder                                                               | 0%-85%                                             | 0% overige<br>huisvesting<br><br>46% ligboxen | 10%<br><br>N 50%<br>ligboxen                     |

|     |                                                         |        |    |              |
|-----|---------------------------------------------------------|--------|----|--------------|
| HA5 | Overig vleesvee<br>vanaf spenen en<br>jonger dan 2 jaar | 0%-70% | 0% | 10%<br>N 50% |
| HA6 | Overig rundvee<br>van 2 jaar en<br>ouder                | 0%-70% | 0% | 10%<br>N 50% |
|     |                                                         |        |    |              |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevings-regeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>B: Schapen</b>                   | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen<br/>vanaf 01-<br/>01-2026</b> |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                                |                                                        |                                                              | reductie                                               | reductie                                |
| HB1                                                            | Schapen van 1 jaar<br>en ouder (inclusief<br>lammeren) | 0%                                                           | 0%                                                     | 0%                                      |
|                                                                |                                                        |                                                              |                                                        |                                         |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>C: Geiten</b> | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b>             | <b>Normen<br/>vanaf 01-<br/>01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                               |                                     |                                                              | reductie                                                           | reductie                                |
| HC1                                                           | Geiten van 1 jaar<br>en ouder       | 0%-85%                                                       | 0% minder dan 500<br>dieren C1+C2+C3<br>70% meer dan 500<br>dieren | 60%<br>N 85%                            |
| HC2                                                           | Geiten vanaf 61<br>dagen tot 1 jaar | 0%-85%                                                       | 0% minder dan 500<br>dieren C1+C2+C3<br>70% meer dan 500<br>dieren | 60%<br>N 85%                            |
| HC3                                                           | Geiten tot 61<br>dagen              | 0%-85%                                                       | 0% minder dan 500<br>dieren C1+C2+C3<br>70% meer dan 500<br>dieren | 0%                                      |
|                                                               |                                     |                                                              |                                                                    |                                         |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>D: Varkens</b>     | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen<br/>vanaf 01-<br/>01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                               |                                          |                                                              | reductie                                               | reductie                                |
| HD1                                                           | Gespeende biggen<br>minder dan 25 kg     | 85%                                                          | 85%                                                    | 60%<br>N 85%                            |
| HD2                                                           | Kraamzeugen (incl.<br>biggen tot spenen) | 85%                                                          | 85%                                                    | 60%<br>N 85%                            |

|     |                                                                                                                 |     |     |              |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|--------------|
| HD3 | Guste en dragende zeugen                                                                                        | 85% | 85% | 60%<br>N 85% |
| HD4 | Dekberen van 7 maanden en ouder                                                                                 | 85% | 85% | 60%<br>N 85% |
| HD5 | Vleesvarkens van 25kg en meer, opfokberen van 25kg en meer en jonger dan 7 maanden opfokzeugen van 25kg en meer | 85% | 85% | 60%<br>N 85% |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>E: Kippen<br/>K=kolonie<br/>S=Scharrel<br/>V=Volière</b>                 | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen<br/>vanaf 01-<br/>01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                               |                                                                                                |                                                              | reductie                                               | reductie                                |
| HE1                                                           | opfokhennen en -hanen van legkippen jonger dan 18 weken                                        |                                                              |                                                        |                                         |
|                                                               | -Niet batterijhuisvesting                                                                      | 85%                                                          | K 90%                                                  | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               |                                                                                                |                                                              | S 40%                                                  | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               |                                                                                                |                                                              | V 82%                                                  | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               | -Batterijhuisvesting                                                                           | 85%                                                          | 87%                                                    | 50%<br>N 85%                            |
| HE2                                                           | legkippen van 18 weken en ouder, diercategorie ouderdieren van legkippen van 18 weken en ouder |                                                              |                                                        |                                         |
|                                                               | -niet batterijhuisvesting                                                                      | 85%                                                          | K 90%                                                  | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               |                                                                                                |                                                              | S 78%                                                  | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               |                                                                                                |                                                              | V 83%                                                  | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               | -subcategorie leg(groot)ouderdieren                                                            | 85%                                                          | 72%                                                    | 50%<br>N 85%                            |
| HE3                                                           | ouderdieren van vleeskuikens in opfok jonger dan 19 weken                                      | 85%                                                          | 40%                                                    | 50%<br>N 85%                            |

|     |                                                    |     |     |              |
|-----|----------------------------------------------------|-----|-----|--------------|
| HE4 | ouderdieren van vleeskuikens van 19 weken en ouder | 85% | 25% | 50%<br>N 85% |
| HE5 | Vleeskuikens                                       | 85% | 70% | 50%<br>N 85% |
|     |                                                    |     |     |              |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>F:<br/>Vleesparelhoenders</b> | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen<br/>vanaf 01-<br/>01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                               |                                                     |                                                              | reductie                                               | reductie                                |
| HF1                                                           | vleesparelhoenders                                  | 85%                                                          | 70%                                                    | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               |                                                     |                                                              |                                                        |                                         |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>G: Kalkoenen</b>                                     | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen<br/>vanaf 01-<br/>01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                               |                                                                            |                                                              | reductie                                               | reductie                                |
| HG1                                                           | ouderdieren van vleeskalkoenen jonger dan 6 weken                          | 85%                                                          | 0%                                                     | 50%<br>N 85%                            |
| HG2                                                           | ouderdieren van vleeskalkoenen van 6 weken en ouder en jonger dan 30 weken | 85%                                                          | 0%                                                     | 50%<br>N 85%                            |
| HG3                                                           | ouderdieren van vleeskalkoenen van 30 weken en ouder                       | 85%                                                          | 0%                                                     | 50%<br>N 85%                            |
| HG4                                                           | vleeskalkoenen                                                             | 85%                                                          | 40%                                                    | 50%<br>N 85%                            |
|                                                               |                                                                            |                                                              |                                                        |                                         |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>H: Eenden</b> | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen<br/>vanaf 01-<br/>01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                               |                                     |                                                              | reductie                                               | reductie                                |
| HH1                                                           | ouderdieren van vleeseenden         | 85%                                                          | 0%                                                     | 50%<br>N 85%                            |

|     |             |     |    |       |
|-----|-------------|-----|----|-------|
| HH2 | vleeseenden | 85% | 0% | 50%   |
|     |             |     |    | N 85% |
|     |             |     |    |       |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>I: Struisvogels</b>                             | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen<br/>vanaf 01-01-<br/>2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                               |                                                                       |                                                              | reductie                                               | reductie                                |
| HI1                                                           | struisvogels jonger<br>dan 4 maanden                                  | 0%                                                           | 0%                                                     | 0%<br>N 10%                             |
| HI2                                                           | struisvogels van 4<br>maanden en<br>ouder en jonger<br>dan 12 maanden | 0%                                                           | 0%                                                     | 0%<br>N 10%                             |
| HI3                                                           | struisvogels van<br>12 maanden en<br>ouder                            | 0%                                                           | 0%                                                     | 0%<br>N 10%                             |
|                                                               |                                                                       |                                                              |                                                        |                                         |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>K: Konijnen</b>         | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen vanaf<br/>01-01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------------|
|                                                               |                                               |                                                              | reductie                                               | reductie                           |
| HK1                                                           | voedster                                      | 85%                                                          | 40%                                                    | 40%                                |
| HK2                                                           | vlees- en<br>opfokkonijnen tot<br>dekleeftijd | 85%                                                          | 40%                                                    | 40%                                |
|                                                               |                                               |                                                              |                                                        |                                    |

| <b>Code diercategorie<br/>bijlage V<br/>Omgevingsregeling</b> | <b>Hoofdcategorie<br/>L: Paarden</b> | <b>Streefreductie<br/>in lijn met<br/>convenant<br/>2009</b> | <b>Normen t/m 30-<br/>06-2024<br/>(overgangsrecht)</b> | <b>Normen vanaf<br/>01-01-2026</b> |
|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------------|
|                                                               |                                      |                                                              | reductie                                               | reductie                           |
| HL1                                                           | paarden van 3<br>jaar en ouder       | 0%                                                           | 0%                                                     | p.m.                               |
| HL2                                                           | paarden jonger<br>dan 3 jaar         | 0%                                                           | 0%                                                     | p.m.                               |
| HL3                                                           | pony's van 3 jaar<br>en ouder        | 0%                                                           | 0%                                                     | p.m.                               |
| HL4                                                           | pony's jonger dan<br>3 jaar          | 0%                                                           | 0%                                                     | p.m.                               |
|                                                               |                                      |                                                              |                                                        |                                    |

### **Biologische bedrijfsvoering**

Voor biologisch gehouden dieren gelden geen reductienormen voor bestaande dierenverblijven. Huisvestingssystemen in nieuwe dierenverblijven voor melkkoeien en kippen moeten voldoen aan de normen uit de tabel, voor varkens geldt een afwijkend reductiepercentage van 40%. Voor de overige categorieën is de norm voorlopig op 0% gesteld. Deze bedrijven dienen een bewijs van aanmelding of certificaat van Skal te overhandigen om te kunnen vaststellen dat het gaat om (omschakeling naar) een biologisch veehouderijbedrijf.

Beperkte omschakeling en wijziging in aantallen van subcategorieën is toegestaan mits de aard van de veehouderij niet wijzigt. Bijvoorbeeld verandering in verhoudingen dieren in een zeugenbedrijf leiden niet tot een vleesvarkensbedrijf.

Voor varkenshouderijen die produceren volgens het BeterLeven Keurmerk 2\* en 3\* wordt aangesloten bij de normen voor biologische varkenshouderij

### **Eisen voor (beperkte) aantallen waarin de tabel niet voorziet**

De in de tabel opgenomen maximale emissiefactoren zijn niet van toepassing op een veehouderij waar niet meer dan het hieronder gegeven aantal dieren in de betreffende categorie worden gehouden:

- HA1 Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar: 10
- HA2 Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar: 10
- HD1 Gespeende biggen: 20
- HD2-HD5 overige categorieën varkens totaal: 15
- HE1-HE5 alle categorieën kippen totaal: 500
- HG4 Vleeskalkoenen: 10
- HK1-HK2 Konijnen totaal: 10
- HL1-HL4 paarden totaal: 10

# Menukaart

Maatregelen op deze menukaart kunnen worden aangevuld of verwijderd afhankelijk van ontwikkelende informatie, het niet opnemen van mogelijke maatregelen is geenszins een conclusie dat de maatregel niet effectief is. Dit is het gevolg van (momenteel) ontbrekende informatie of onvoldoende borgingsmogelijkheden. Dit biedt ruimte voor nog te onderzoeken reducerende maatregelen. Dit kunnen huisvestingssystemen zijn evenals voer- en managementmaatregelen. Indien de werking van een maatregel voldoende is aangetoond wordt deze, al dan niet op verzoek van derden, toegevoegd aan de Menukaart.

Vanwege twijfel over de effectiviteit van een aantal emissiearme huisvestingssystemen en de correcties daarvan in nationale emissiemodellen (bv NEMA) zijn huisvestingssystemen waarvan de werking onvoldoende kan worden vastgesteld vooralsnog niet opgenomen in deze menukaart.

Bij het toepassen van de opgenomen maatregelen moet worden voldaan aan de daarvoor gestelde randvoorwaarden zoals opgenomen in de beschrijvingen behorend bij het huisvestingssysteem en/of de bij deze menukaart behorende Beschrijving en (aanvullende) voorwaarden voor technische-, voer- en managementmaatregelen.

| Sector                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Reductie<br>NH <sub>3</sub> -<br>emissies | Opmerkingen<br>/Bron: |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|-----------------------|
| <b>Melkveebedrijven (HA1)</b>     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                           |                       |
| HA1.38<br>(Lely<br>Sphere)        | Natuurlijk geventileerde ligboxenstal met een roostervloer voorzien van inlays met urineafvoergaatjes in de roosterspleten, frequent bevochtigen en schoonzuigen van de vloer door een mestverzamelrobot en een mechanische kelderluchtafzuiging met een chemisch luchtwassysteem (95% emissiereductie) | 77%                                       | Or Bijlage V          |
| HA1.35<br>(Cow-toilet)            | Ligboxenstal met urineopvangstation                                                                                                                                                                                                                                                                     | 54%                                       | Or Bijlage V          |
|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                           |                       |
| <b>Vrouwelijk jongvee (HA2)</b>   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                           |                       |
|                                   | Geen maatregelen beschikbaar in Bijlage V en VI<br>Omgevingsregeling                                                                                                                                                                                                                                    |                                           |                       |
|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                           |                       |
| <b>Vleeskalverbedrijven (HA3)</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                           |                       |
| LW2.5                             | Chemisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                                | 95%                                       | Or Bijlage VI         |
| LW2.6                             | Chemisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                                | 95%                                       | Or Bijlage VI         |
| LW2.7                             | Chemisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                                | 95%                                       | Or Bijlage VI         |
| LW2.8                             | Chemisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                                | 90%                                       | Or Bijlage VI         |
| LW1.1                             | Biologisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                              | 70%                                       | Or Bijlage VI         |
| LW1.2                             | Biologisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                              | 70%                                       | Or Bijlage VI         |
| LW1.3                             | Biologisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                              | 70%                                       | Or Bijlage VI         |
| LW1.4                             | Biologisch luchtwassysteem                                                                                                                                                                                                                                                                              | 70%                                       | Or Bijlage VI         |

|                                          |                                                                      |     |               |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-----|---------------|
| LW1.5                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 85% | Or Bijlage VI |
| LW2.3                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 70% | Or Bijlage VI |
| LW4.3                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 85% | Or Bijlage VI |
| LW4.4                                    | Chemisch luchtwassysteem (lamellenfilter) en water luchtwassysteem   | 85% | Or Bijlage VI |
| LW4.5                                    | Chemisch en water luchtwassysteem met biofilter                      | 70% | Or Bijlage VI |
| LW4.6                                    | Gecombineerd luchtwassysteem, chemische wasser, biofilter            | 85% | Or Bijlage VI |
|                                          |                                                                      |     |               |
| <b>Zoogkoeien (HA4)</b>                  |                                                                      |     |               |
|                                          | Geen maatregelen beschikbaar in Bijlage V en VI<br>Omgevingsregeling |     |               |
|                                          |                                                                      |     |               |
| <b>Overig vleesvee (HA5 en HA6)</b>      |                                                                      |     |               |
|                                          | Geen maatregelen beschikbaar in Bijlage V en VI<br>Omgevingsregeling |     |               |
|                                          |                                                                      |     |               |
| <b>Geitenbedrijven (HC)</b>              |                                                                      |     |               |
| LW2.5                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.6                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.7                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 86% | Or Bijlage VI |
| LW1.1                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 67% | Or Bijlage VI |
| LW1.2                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 67% | Or Bijlage VI |
| LW1.3                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 67% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 67% | Or Bijlage VI |
| LW1.5                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 81% | Or Bijlage VI |
| LW2.3                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 67% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 67% | Or Bijlage VI |
| LW4.4                                    | Chemisch luchtwassysteem (lamellenfilter) en water luchtwassysteem   | 81% | Or Bijlage VI |
| LW4.5                                    | Chemisch en water luchtwassysteem met biofilter                      | 67% | Or Bijlage VI |
| LW4.6                                    | Chemisch en water luchtwassysteem met biofilter                      | 81% | Or Bijlage VI |
|                                          |                                                                      |     |               |
| <b>Zeugenbedrijven (HD1, HD2 en HD3)</b> |                                                                      |     |               |
| LW2.5 en<br>LW2.6                        | Chemisch luchtwassysteem                                             | 95% | Or Bijlage VI |
| LW1.1                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.2                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.3                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.5                                    | Biologisch luchtwassysteem                                           | 85% | Or Bijlage VI |
| LW2.3                                    | Chemisch luchtwassysteem                                             | 70% | Or Bijlage VI |



|                                                                        |                                                                    |     |               |
|------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-----|---------------|
| LW2.4                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 90% | Or Bijlage VI |
| LW4.6                                                                  | Gecombineerd luchtwassysteem, chemische wasser                     | 85% | Or Bijlage VI |
| LW4.6                                                                  | Gecombineerd luchtwassysteem, chemische wasser voor resterend deel | 85% | Or Bijlage VI |
|                                                                        |                                                                    |     |               |
| <b>Vleesvarkensbedrijven (HD4)</b>                                     |                                                                    |     |               |
| LW2.5                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 95% | Or Bijlage VI |
| LW2.5                                                                  | Chemisch luchtwassysteem voor resterend deel                       | 95% | Or Bijlage VI |
| LW1.1                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.1                                                                  | Biologisch luchtwassysteem voor resterend deel                     | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.5                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 85% | Or Bijlage VI |
| LW2.3                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.7                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 95% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 90% | Or Bijlage VI |
| LW4.6                                                                  | Gecombineerd luchtwassysteem, chemische wasser                     | 85% | Or Bijlage VI |
|                                                                        |                                                                    |     |               |
| <b>Opfokhennen en -hanen van legkippen jonger dan 18 weken (HE1)</b>   |                                                                    |     |               |
| LW1.1                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.6                                                                  | Biofilter                                                          | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.1                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.2                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.5                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.6                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.9                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
|                                                                        |                                                                    |     |               |
| <b>Leghennenbedrijven (HE2)</b>                                        |                                                                    |     |               |
| HE2.1.2                                                                | Koloniehuisvesting met mestbandbeluchting                          | 90% | Or bijlage V  |
| LW2.8                                                                  | Chemisch luchtwassysteem 90% reductie - scharrel                   | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                                  | Chemisch luchtwassysteem 90% reductie - volière                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW1.1                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.6                                                                  | Biofilter                                                          | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.9                                                                  | Chemisch luchtwassysteem                                           | 70% | Or Bijlage VI |
|                                                                        |                                                                    |     |               |
| <b>Ouderdieren van vleeskuikens in opfok jonger dan 19 weken (HE3)</b> |                                                                    |     |               |
| LW1.1                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                                                  | Biologisch luchtwassysteem                                         | 70% | Or Bijlage VI |

|                                                                |                                                                             |     |               |
|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-----|---------------|
| LW1.6                                                          | Biofilter                                                                   | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.9                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
|                                                                |                                                                             |     |               |
| <b>Ouder dieren van vleeskuikens van 19 weken en ouder HE4</b> |                                                                             |     |               |
| LW1.1                                                          | Biologisch luchtwassysteem                                                  | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                                          | Biologisch luchtwassysteem                                                  | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.6                                                          | Biofilter                                                                   | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.9                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
|                                                                |                                                                             |     |               |
| <b>Vleeskuikenbedrijven (HE5)</b>                              |                                                                             |     |               |
| LW1.1                                                          | Biologisch luchtwassysteem                                                  | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                                          | Biologisch luchtwassysteem, grondhuisvesting                                | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.6                                                          | Biofilter                                                                   | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.10                                                         | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
| AP4.2                                                          | Uitbroeden eieren en opfokken vleeskuikens vanaf 19 dagen leeftijd in HE5.5 | 10% | Or Bijlage VI |
| AP4.2                                                          | Uitbroeden eieren en opfokken vleeskuikens vanaf 19 dagen leeftijd in HE5.7 | 15% | Or Bijlage VI |
|                                                                |                                                                             |     |               |
| <b>Parelhoenders (HF)</b>                                      |                                                                             |     |               |
| LW1.1                                                          | Biologisch luchtwassysteem                                                  | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                                          | Biologisch luchtwassysteem                                                  | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.6                                                          | Biofilter                                                                   | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.5                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.6                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.10                                                         | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
|                                                                |                                                                             |     |               |
| <b>Kalkoenen (HG)</b>                                          |                                                                             |     |               |
| LW1.1                                                          | Biologisch luchtwassysteem                                                  | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                                          | Biologisch luchtwassysteem                                                  | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.6                                                          | Biofilter                                                                   | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.5                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.6                                                          | Chemisch luchtwassysteem                                                    | 90% | Or Bijlage VI |

|                                      |                                                                                                |     |               |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------|
| LW2.8                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.10                               | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 70% | Or Bijlage VI |
|                                      |                                                                                                |     |               |
| <b>Eenden (HH)</b>                   |                                                                                                |     |               |
| LW1.1 en                             | Biologisch luchtwassysteem                                                                     | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                | Biologisch luchtwassysteem                                                                     | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.6                                | Biofilter                                                                                      | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.5                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.6                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.10                               | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 70% | Or Bijlage VI |
|                                      |                                                                                                |     |               |
| <b>Konijnen voedster (HK1)</b>       |                                                                                                |     |               |
| HK1.1                                | Mechanisch geventileerde stal met gescheiden afvoer van mest en urine                          | 36% | Or Bijlage V  |
| HK1.2                                | Mechanisch geventileerde stal met gescheiden afvoer van mest en urine in een 'dieppit'-systeem | 58% | Or Bijlage V  |
| LW1.1                                | Biologisch luchtwassysteem                                                                     | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                | Biologisch luchtwassysteem                                                                     | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.5                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.6                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
|                                      |                                                                                                |     |               |
| <b>Vlees- en opfokkonijnen (HK2)</b> |                                                                                                |     |               |
| HK1.1                                | Mechanisch geventileerde stal met gescheiden afvoer van mest en urine                          | 40% | Or Bijlage V  |
| HK1.2                                | Mechanisch geventileerde stal met gescheiden afvoer van mest en urine in een 'dieppit'-systeem | 40% | Or Bijlage V  |
| LW1.1                                | Biologisch luchtwassysteem                                                                     | 70% | Or Bijlage VI |
| LW1.4                                | Biologisch luchtwassysteem                                                                     | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.4                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 70% | Or Bijlage VI |
| LW2.5                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.6                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
| LW2.8                                | Chemisch luchtwassysteem                                                                       | 90% | Or Bijlage VI |
|                                      |                                                                                                |     |               |
| <b>Paarden (HL)</b>                  |                                                                                                |     |               |
|                                      | Geen maatregelen beschikbaar in Bijlage V en VI<br>Omgevingsregeling                           |     |               |

| Tabel voer- en managementmaatregelen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                          |                                     |            |             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------|-------------|
| Maatregel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                          | Reductiepercentage NH <sub>3</sub>  |            |             |
| RUNDEREN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                          |                                     |            |             |
| HA1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | melk- en kalfkoeien van 2 jaar en ouder (inclusief kalveren jonger dan 14 dagen)                                         |                                     |            |             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Ureumgehalte al dan niet in combinatie met weidegang                                                                     | 0-71% (Zie tabel 1 <sup>1,2</sup> ) |            |             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                          |                                     |            |             |
| HA2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | vrouwelijk jongvee jonger dan 2 jaar, diercategorie fokstieren jonger dan 2 jaar                                         |                                     |            |             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Weidegang                                                                                                                | 0-41% (Zie tabel 2 <sup>1,3</sup> ) |            |             |
| <div>1. <a href="#">Verbeek-Schilder Y., Verhoeven F., De emissiearme bedrijfsvoering, Boerenverstand mei 2025, pag 6</a></div> <div>2. Reductiepercentage wordt berekend ten opzichte van de referentie van 13kg ammoniak per dierplaats per jaar. ((13- factortabel)/13 x100%)</div> <div>3. Reductiepercentage wordt berekend ten opzichte van de referentie van 4,4kg ammoniak per dierplaats per jaar ((4,4-factortabel kolom 4)/4,4 x100%)</div> |                                                                                                                          |                                     |            |             |
| VARKENS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                          |                                     |            |             |
| HD1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | gespeende biggen minder dan 25 kg                                                                                        | totaal                              | Vloer (RV) | Kelder (RK) |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Diervoeder met 0,5% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof in combinatie met drijvende ballen in het mestoppervlak | 40 % <sup>4</sup>                   | 16 %       | 40 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 10 gram per kilogram                                                        | 10 %                                | 10 %       | 10 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 20 gram per kilogram                                                        | 20 %                                | 20 %       | 20 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 30 gram per kilogram                                                        | 30 %                                | 30 %       | 30 %        |
| HD2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)                                                                                    |                                     |            |             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Diervoeder met 0,5% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof in combinatie met drijvende ballen in het mestoppervlak | 35 % <sup>4</sup>                   | 16 %       | 40%         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 10 gram per kilogram                                                        | 10 %                                | 10 %       | 10 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 20 gram per kilogram                                                        | 20 %                                | 20 %       | 20 %        |
| HD3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | guste en dragende zeugen                                                                                                 |                                     |            |             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Diervoeder met 0,5% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof in combinatie met drijvende ballen in het mestoppervlak | 35 % <sup>4</sup>                   | 16 %       | 40%         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 10 gram per kilogram                                                        | 10 %                                | 10 %       | 10 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 20 gram per kilogram                                                        | 20 %                                | 20 %       | 20 %        |
| HD5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | vleesvarkens van 25 kg en meer, opfokberen van 25 kg meer en jonger dan 7 maanden, opfokzeugen van 25 kg en meer         |                                     |            |             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof                                                           | 16 % <sup>5</sup>                   | 16 %       | 16 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof in combinatie met drijvende ballen in het mestoppervlak   | 40 % <sup>4,5</sup>                 | 16 %       | 50 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 10 gram per kilogram                                                        | 10 % <sup>4</sup>                   | 10 %       | 10 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 20 gram per kilogram                                                        | 20 % <sup>4</sup>                   | 20 %       | 20 %        |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 30 gram per kilogram                                                        | 30 % <sup>4</sup>                   | 30 %       | 30 %        |
| <div><sup>4</sup> Bij toepassen van deze maatregel wordt bij de berekening van de ammoniakemissie het reductiepercentage van AV100.1 ‘Drijvende ballen in de mest 29% emissiereductie’, zoals opgenomen in bijlage VI Omgevingsregeling, niet toegepast.</div> <div><sup>5</sup> Deze maatregelen kunnen alleen worden toegepast bij vleesvarkens.</div>                                                                                               |                                                                                                                          |                                     |            |             |
| KIPPEN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                          |                                     |            |             |
| HE5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Vleeskuikens                                                                                                             |                                     |            |             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Snijmaissilage                                                                                                           | 43 %                                | 43 %       | 43 %        |

## Rekenmethodiek combinatie van voer- en managementmaatregelen

Bij een huisvestingssysteem (met inbegrip van een aanvullende techniek) kan een voer- of managementmaatregel uit bovenstaande tabel worden toegepast. De emissiefactor wordt verlaagd met het bij die maatregel vermelde reductiepercentage.

Indien in een huisvestingssysteem (met inbegrip van een aanvullende techniek) meer dan één voer- of managementmaatregel uit onderstaande tabel wordt toegepast, wordt de emissiefactor verlaagd met een reductiepercentage, dat als volgt wordt berekend:

- als de reductiepercentages die voor een maatregel voor de vloer en de kelder zijn vermeld in de tabel, onder RV onderscheidenlijk RK, gelijk zijn

Toe te passen reductiepercentage bij een combinatie van de maatregelen 1 en 2 =  $100\% - ((100\% - R1) \times (100\% - R2))$

waarin:

R1 = reductiepercentage behorende bij maatregel 1

R2 = reductiepercentage behorende bij maatregel 2

- als de reductiepercentages die voor een maatregel voor de vloer en de kelder zijn vermeld in de tabel, onder RV onderscheidenlijk RK, verschillend zijn

Toe te passen reductiepercentage bij een combinatie van de maatregelen 1 en 2 =  $100\% - V \times ((100\% - RV1) \times (100\% - RV2)) - K \times ((100\% - RK1) \times (100\% - RK2))$

waarin:

V = het aandeel van de totale ammoniakemissie afkomstig van de vloer, te weten:

- 10% voor de diercategorie HD1
- 30% voor de diercategorieën HD2, HD3 en HD5

K = het aandeel van de totale ammoniakemissie uit de mestkelder, te weten:

- 90% voor de diercategorie HD1
- 70% voor de diercategorieën HD2, HD3 en HD5

RV1 = het reductiepercentage voor de emissie vanaf de vloer bij maatregel 1

RV2 = het reductiepercentage voor de emissie vanaf de vloer bij maatregel 2

RK1 = het reductiepercentage voor de emissie uit de mestkelder bij maatregel 1

RK2 = het reductiepercentage voor de emissie uit de mestkelder bij maatregel 2

Het berekende reductiepercentage wordt afgerond op een veelvoud van 5%.

## Beschrijving en (aanvullende) voorwaarden technische, voer- en managementmaatregelen

### Aanvullende voorwaarden technische maatregelen

Voor alle toe te passen technieken geldt dat het systeem moet voldoen aan de uitvoeringseisen en gebruikseisen zoals opgenomen in de leaflet. Daarnaast is per systeemcode uit de menukaart aangegeven welke aanvullende voorwaarden gelden.

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel   | <b>Biologisch luchtwassysteem</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Systeemcode | LW1.1, LW1.2, LW1.3, LW1.4, LW1.5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Voorwaarden | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Er dient een pH-regelaar te worden geïnstalleerd: <ol style="list-style-type: none"> <li>a. de sensoren dienen op een representatieve plaats te worden geplaatst;</li> <li>b. indien er sprake is van een sterk wisselende ammoniakemissie, zoals bijvoorbeeld bij bedrijfsvoering waarbij de stallen tijdelijk leeg komen te staan, dient de te installeren pH-regelaar zowel een zuur als een base te kunnen toevoegen aan het wassysteem;</li> </ol> </li> <li>2. Is voorzien in een methodiek waardoor initiatiefnemer zo spoedig mogelijk op de hoogte wordt gebracht van storingen in het wassysteem;</li> <li>3. Groot onderhoud dient zo veel mogelijk plaats te vinden in periodes van leegstand.</li> </ol> |

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel   | <b>Chemisch- of gecombineerd luchtwassysteem</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Systeemcode | <ul style="list-style-type: none"> <li>• LW2.1, LW2.2, LW2.3, LW2.4, LW2.5, LW2.6, LW2.7, LW2.8, LW2.9, LW2.10</li> <li>• LW4.3, LW4.4, LW4.5, LW4.6.</li> <li>• HA1.38</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Voorwaarden | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Er dient een pH-regelaar te worden geïnstalleerd, waarbij de geleidbaarheidssensor(en) en drukmeter(s) ten behoeve van het meten van de waswaterdichtheid op een representatieve plaats dienen te worden geplaatst;</li> <li>2. Is voorzien in een methodiek waardoor initiatiefnemer zo spoedig mogelijk op de hoogte wordt gebracht van storingen in het wassysteem;</li> <li>3. Er dient voldoende voorraad zuur op de locatie aanwezig te zijn om te allen tijde een goede correctie van de pH van het waswater te garanderen</li> </ol> |

### Voorwaarden voer- en managementmaatregelen

|                       |                                                                                                                                                                                |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Ureumgehalte al dan niet in combinatie met weidegang</b>                                                                                                                    |
| Diercategorie         | HA1                                                                                                                                                                            |
| Referentie            | --                                                                                                                                                                             |
| Technische uitvoering | --                                                                                                                                                                             |
| Gebruik               | --                                                                                                                                                                             |
| Controle              | Met een afdoende administratie waarin de gecombineerde inzet van maatregelen is verantwoord, wordt aangetoond dat aan de voorgeschreven ammoniakemissiereductie wordt voldaan. |
| Achtergrondinformatie | <a href="#">Verbeek-Schilder Y., Verhoeven F., De emissiearme bedrijfsvoering, Boerenverstand mei 2025, pag 6</a>                                                              |

|                       |                                                                                                                                |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Weidegang</b>                                                                                                               |
| Diercategorie         | HA2                                                                                                                            |
| Referentie            | --                                                                                                                             |
| Technische uitvoering | --                                                                                                                             |
| Gebruik               | --                                                                                                                             |
| Controle              | Met een afdoende administratie wordt aangetoond dat met weidegang aan de voorgeschreven ammoniakemissiereductie wordt voldaan. |
| Achtergrondinformatie | <a href="#">Verbeek-Schilder Y., Verhoeven F., De emissiearme bedrijfsvoering, Boerenverstand mei 2025, pag 6</a>              |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Diervoeder met 0,5% benzoëzuur op productbasis bij 88% droge stof in combinatie met drijvende ballen in het mestoppervlak</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Diercategorie         | HD1, HD2 en HD3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Referentie            | --                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Technische uitvoering | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Voeropslag <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen opslag voor mengvoeder.</li> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen voerinstallatie, waarmee alle dieren in deze eenheid of stal gevoerd worden.</li> </ul> </li> <li>2. Mestopvang <p>In de stal bevindt zich een mestkanaal onder de roosters.</p> </li> <li>3. Drijvende ballen <p>De eisen aan de technische uitvoering van het systeem drijvende ballen in het mestoppervlak staan in systeembeschrijving BWL 2010.01.</p> </li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Gebruik               | <p>Diervoeder</p> <p>Alle dieren gehouden binnen een eenheid of een stal worden uitsluitend gevoerd met aangepast compleet mengvoeder (lees: diervoeder met 0,5% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof) dat wordt geleverd door een mengvoederleverancier. Dit mengvoeder heeft een unieke voercode.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Controle              | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Diervoeder <p>Aan de hand van een unieke voercode, die vermeld staat op het etiket, voerbon of anderszins, moet de samenstelling van het geleverde en gebruikte complete mengvoeder voor controle inzichtelijk zijn.</p> </li> <li>2. Administratie <p>De volgende gegevens dienen binnen de inrichting geregistreerd te worden per ronde en minimaal 5 jaar bewaard te worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• de samenstelling en de hoeveelheid van het geleverde aangepaste complete mengvoeder;</li> <li>• de plaats van opslag van het aangepaste complete mengvoeder (silonummer);</li> <li>• het aantal gehouden dieren per eenheid of stal waaraan het geleverde complete mengvoeder is verstrekt, waarbij een tijdregistratie toonbaar moet zijn, zodat duidelijk wordt wanneer en hoe lang het geleverde aangepaste complete mengvoeder is verstrekt.</li> </ul> </li> <li>3. Drijvende ballen <p>De eisen aan de controle van het systeem drijvende ballen in het mestoppervlak staan in systeembeschrijving BWL 2010.01.</p> </li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Achtergrondinformatie | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Registratie <p>Benzoëzuur is opgenomen in het Europese register diervoederadditieven in de categorie andere zoötechnische toevoegingsmiddelen (4d) onder nummer 4d210. Op grond hiervan mag aan diervoeder voor biggenopfok (gespeende biggen) maximaal 0,5% benzoëzuur worden toegevoegd. Benzoëzuur is daarnaast opgenomen in het Europese register diervoederadditieven in de categorie aromatische stoffen (2b) (Flavis No. 08.021). De hoeveelheid benzoëzuur dat maximaal mag worden toegevoegd aan diervoeder voor zeugen is ontleend aan de aanvraag.</p> </li> <li>2. Werkingsprincipe <ul style="list-style-type: none"> <li>• De vermindering van de uitstoot van ammoniak door benzoëzuur wordt bereikt door het verlagen van de zuurgraad van de mest.</li> <li>• Het diervoeder met 0,5% benzoëzuur op productbasis bij 88% droge stof wordt in het varken omgezet tot hippuurzuur. Dit zuur wordt uitgescheiden via de urine. Hierdoor is de zuurgraad van de urine ongeveer 0,5 pH-eenheid lager dan gebruikelijk. In het mestkanaal onder de roosters zorgt deze zuurdere urine voor een lagere zuurgraad van de drijfmest.</li> <li>• De vermindering van de uitstoot van ammoniak door de drijvende ballen wordt bereikt door het verkleinen van het emitterende kelderoppervlakte.</li> </ul> </li> </ol> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>3. Onderbouwing resultaat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is bepaald op basis van afleiding van de maatregel “diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% droge stof in combinatie met drijvende ballen in het mestoppervlak”.</li> <li>• De resultaten hiervan zijn gerapporteerd in: J. Mosquera et al. (2009) Ammoniakemissie en emissiereductie van het balansballensysteem bij vleesvarkens. Rapport 193, Lelystad, Wageningen UR, Livestock Research (<a href="http://edepot.wur.nl/293480">http://edepot.wur.nl/293480</a>).</li> </ul> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 10 gram per kilogram</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Diercategorie         | HD1, HD2, HD3 en HD5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Referentie            | <p>De referentie voor de verschillende diercategorieën is (gemiddeld over de gehele productieperiode):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• 180 gram eiwit per kilogram diervoeder voor biggenopfok (gespeende biggen);</li> <li>• 158 gram eiwit per kilogram diervoeder voor kraamzeugen (incl. biggen tot spenen);</li> <li>• 135 gram eiwit per kilogram diervoeder voor gaste en dragende zeugen;</li> <li>• 165 gram eiwit per kilogram diervoeder voor vleesvarkens.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Technische uitvoering | <p>Voeropslag</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen opslag voor mengvoeder.</li> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen voerinstallatie, waarmee alle dieren in deze eenheid of stal gevoerd worden.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Gebruik               | <p>Diervoeder</p> <p>Alle dieren gehouden binnen een eenheid of een stal worden uitsluitend gevoerd met aangepast compleet mengvoeder dat wordt geleverd door een mengvoederleverancier. Dit mengvoeder heeft een unieke voercode.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Controle              | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Diervoeder<br/>Aan de hand van een unieke voercode, die vermeld staat op het etiket, voerbon of anderszins, moet de samenstelling van het geleverde en gebruikte complete mengvoeder voor controle inzichtelijk zijn.</li> <li>2. Administratie<br/>De volgende gegevens dienen binnen de inrichting geregistreerd te worden per ronde en minimaal 5 jaar bewaard te worden: <ul style="list-style-type: none"> <li>• de samenstelling en de hoeveelheid van het geleverde aangepaste complete mengvoeder;</li> <li>• de plaats van opslag van het aangepaste complete mengvoeder (silonummer);</li> <li>• het aantal gehouden dieren per eenheid of stal waaraan het geleverde complete mengvoeder is verstrekt, waarbij een tijdregistratie toonbaar moet zijn, zodat duidelijk wordt wanneer en hoe lang het geleverde aangepaste complete mengvoeder is verstrekt.</li> </ul> </li> </ol> |
| Achtergrondinformatie | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Werkingsprincipe<br/>De vermindering van de uitstoot van ammoniak wordt bereikt door het verlagen van het ammoniumgehalte van de mest en het verlagen van de zuurgraad van de mest.</li> <li>2. Onderbouwing resultaat <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is bepaald op basis van metingen volgens protocol voor vleesvarkens en op basis van afleidingen hiervan voor de overige diercategorieën.</li> <li>• Bron: M.C.J. Smits et al. (2012) Invloed van eiwitgehalte en toevoeging calciumchloride op de ammoniakemissie uit vleesvarkensstallen. Rapport 588, Lelystad, Wageningen UR Livestock Research (<a href="http://edepot.wur.nl/212436">http://edepot.wur.nl/212436</a>).</li> </ul> </li> </ol>                                                                                                                                                              |



|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 20 gram per kilogram</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Diercategorie         | HD1, HD2, HD3 en HD5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Referentie            | De referentie voor de verschillende diercategorieën is (gemiddeld over de gehele productieperiode): <ul style="list-style-type: none"> <li>• 180 gram eiwit per kilogram diervoeder voor biggenopfok (gespeende biggen);</li> <li>• 158 gram eiwit per kilogram diervoeder voor kraamzeugen (incl. biggen tot spenen);</li> <li>• 135 gram eiwit per kilogram diervoeder voor guste en dragende zeugen;</li> <li>• 165 gram eiwit per kilogram diervoeder voor vleesvarkens.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Technische uitvoering | Voeropslag <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen opslag voor mengvoeder.</li> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen voerinstallatie, waarmee alle dieren in deze eenheid of stal gevoerd worden.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Gebruik               | Diervoeder<br>Alle dieren gehouden binnen een eenheid of een stal worden uitsluitend gevoerd met aangepast compleet mengvoeder dat wordt geleverd door een mengvoederleverancier. Dit mengvoeder heeft een unieke voercode.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Controle              | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Diervoeder<br/>Aan de hand van een unieke voercode, die vermeld staat op het etiket, voerbon of anderszins, moet de samenstelling van het geleverde en gebruikte complete mengvoeder voor controle inzichtelijk zijn.</li> <li>2. Administratie<br/>De volgende gegevens dienen binnen de inrichting geregistreerd te worden per ronde en minimaal 5 jaar bewaard te worden: <ul style="list-style-type: none"> <li>• de samenstelling en de hoeveelheid van het geleverde aangepaste complete mengvoeder;</li> <li>• de plaats van opslag van het aangepaste complete mengvoeder (silonummer);</li> <li>• het aantal gehouden dieren per eenheid of stal waaraan het geleverde complete mengvoeder is verstrekt, waarbij een tijdregistratie toonbaar moet zijn, zodat duidelijk wordt wanneer en hoe lang het geleverde aangepaste complete mengvoeder is verstrekt.</li> </ul> </li> </ol> |
| Achtergrondinformatie | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Werkingsprincipe<br/>De vermindering van de uitstoot van ammoniak wordt bereikt door het verlagen van het ammoniumgehalte van de mest en het verlagen van de zuurgraad van de mest.</li> <li>2. Onderbouwing resultaat <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is bepaald op basis van metingen volgens protocol voor vleesvarkens en op basis van afleidingen hiervan voor de overige diercategorieën.</li> <li>• Bron: M.C.J. Smits et al. (2012) Invloed van eiwitgehalte en toevoeging calciumchloride op de ammoniakemissie uit vleesvarkensstallen. Rapport 588, Lelystad, Wageningen UR Livestock Research (<a href="http://edepot.wur.nl/212436">http://edepot.wur.nl/212436</a>).</li> </ul> </li> </ol>                                                                                                                                                              |

|               |                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel     | <b>Verlagen eiwitgehalte van het diervoeder met 30 gram per kilogram</b>                                                                                                                                                            |
| Diercategorie | HD1 en HD5                                                                                                                                                                                                                          |
| Referentie    | De referentie voor de verschillende diercategorieën is (gemiddeld over de gehele productieperiode): <ul style="list-style-type: none"> <li>• 180 gram eiwit per kilogram diervoeder voor biggenopfok (gespeende biggen);</li> </ul> |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>• 165 gram eiwit per kilogram diervoeder voor vleesvarkens.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Technische uitvoering | <p>Voeropslag</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen opslag voor mengvoeder.</li> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen voerinstallatie, waarmee alle dieren in deze eenheid of stal gevoerd worden.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Gebruik               | <p>Diervoeder</p> <p>Alle dieren gehouden binnen een eenheid of een stal worden uitsluitend gevoerd met aangepast compleet mengvoeder dat wordt geleverd door een mengvoederleverancier. Dit mengvoeder heeft een unieke voercode.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Controle              | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Diervoeder<br/>Aan de hand van een unieke voercode, die vermeld staat op het etiket, voerbon of anderszins, moet de samenstelling van het geleverde en gebruikte complete mengvoeder voor controle inzichtelijk zijn.</li> <li>2. Administratie<br/>De volgende gegevens dienen binnen de inrichting geregistreerd te worden per ronde en minimaal 5 jaar bewaard te worden: <ul style="list-style-type: none"> <li>• de samenstelling en de hoeveelheid van het geleverde aangepaste complete mengvoeder;</li> <li>• de plaats van opslag van het aangepaste complete mengvoeder (silonummer);</li> <li>• het aantal gehouden dieren per eenheid of stal waaraan het geleverde complete mengvoeder is verstrekt, waarbij een tijdregistratie toonbaar moet zijn, zodat duidelijk wordt wanneer en hoe lang het geleverde aangepaste complete mengvoeder is verstrekt.</li> </ul> </li> </ol> |
| Achtergrondinformatie | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Werkingsprincipe<br/>De vermindering van de uitstoot van ammoniak wordt bereikt door het verlagen van het ammoniumgehalte van de mest en het verlagen van de zuurgraad van de mest.</li> <li>2. Onderbouwing resultaat <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is bepaald op basis van metingen volgens protocol voor vleesvarkens en op basis van afleidingen hiervan voor de overige diercategorieën.</li> <li>• Bron: M.C.J. Smits et al. (2012) Invloed van eiwitgehalte en toevoeging calciumchloride op de ammoniakemissie uit vleesvarkensstallen. Rapport 588, Lelystad, Wageningen UR Livestock Research (<a href="http://edepot.wur.nl/212436">http://edepot.wur.nl/212436</a>).</li> </ul> </li> </ol>                                                                                                                                                              |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof</b>                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Diercategorie         | HD5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Referentie            | --                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Technische uitvoering | <p>Voeropslag</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen opslag voor mengvoeder.</li> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen voerinstallatie, waarmee alle dieren in deze eenheid of stal gevoerd worden. 2.2 Mestopvang In de stal bevindt zich een mestkanaal onder de roosters.</li> </ul> |
| Gebruik               | <p>Diervoeder</p> <p>Alle dieren gehouden binnen een eenheid of een stal worden uitsluitend gevoerd met aangepast compleet mengvoeder (lees: diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof) dat wordt geleverd door een mengvoederleverancier. Dit mengvoeder heeft een unieke voercode.</p>                            |
| Controle              | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Diervoeder<br/>Aan de hand van een unieke voercode, die vermeld staat op het etiket, voerbon of anderszins, moet de samenstelling van het geleverde en gebruikte complete mengvoeder voor controle inzichtelijk zijn.</li> </ol>                                                               |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | <p>2. Administratie</p> <p>De volgende gegevens dienen binnen de inrichting geregistreerd te worden per ronde en minimaal 5 jaar bewaard te worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• de samenstelling en de hoeveelheid van het geleverde aangepaste complete mengvoeder;</li> <li>• de plaats van opslag van het aangepaste complete mengvoeder (silonummer);</li> <li>• het aantal gehouden dieren per eenheid of stal waaraan het geleverde complete mengvoeder is verstrekt, waarbij een tijdregistratie toonbaar moet zijn, zodat duidelijk wordt wanneer en hoe lang het geleverde aangepaste complete mengvoeder is verstrekt</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Achtergrondinformatie | <p>1. Registratie</p> <p>Benzoëzuur is opgenomen in het Europese register diervoederadditieven in de categorie andere zoötechnische toevoegingsmiddelen (4d) onder nummer 4d210. Op grond hiervan mag aan diervoeder voor vleesvarkens minimaal 0,5% en maximaal 1% benzoëzuur worden toegevoegd.</p> <p>2. Werkingsprincipe</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• De vermindering van de uitstoot van ammoniak wordt bereikt door het verlagen van de zuurgraad van de mest.</li> <li>• Het diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% droge stof wordt in het varken omgezet tot hippuurzuur. Dit zuur wordt uitgescheiden via de urine. Hierdoor is de zuurgraad van de urine ongeveer 1 pH-eenheid lager dan gebruikelijk. In het mestkanaal onder de roosters zorgt deze zuurdere urine voor een lagere zuurgraad van de drijfmest.</li> </ul> <p>3. Onderbouwing resultaat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is bepaald op basis van metingen volgens protocol.</li> <li>• Bron: A.J.A. Aarnink et al. (2008) Ammonia emission factor using benzoic acid (1% VevoVital®) in the diet of growing-finishing pigs. Rapport 133, Lelystad, Wageningen UR, Animal Sciences Group (<a href="http://library.wur.nl/WebQuery/edepot/107952">http://library.wur.nl/WebQuery/edepot/107952</a>).</li> </ul> |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof in combinatie met drijvende ballen in het mestoppervlak</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Diercategorie         | HD5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Referentie            | --                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Technische uitvoering | <p>1. Voeropslag</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen opslag voor mengvoeder.</li> <li>• Elke eenheid of stal heeft een eigen voerinstallatie, waarmee alle dieren in deze eenheid of stal gevoerd worden.</li> </ul> <p>2. Mestopvang</p> <p>In de stal bevindt zich een mestkanaal onder de roosters.</p> <p>3. Drijvende ballen</p> <p>De eisen aan de technische uitvoering van het systeem drijvende ballen in het mestoppervlak staan in systeembeschrijving BWL 2010.01.</p> |
| Gebruik               | <p>Diervoeder</p> <p>Alle dieren gehouden binnen een eenheid of een stal worden uitsluitend gevoerd met aangepast compleet mengvoeder (lees: diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% drogestof) dat wordt geleverd door een mengvoederleverancier. Dit mengvoeder heeft een unieke voercode.</p>                                                                                                                                                                                                                    |
| Controle              | <p>1. Diervoeder</p> <p>Aan de hand van een unieke voercode, die vermeld staat op het etiket, voorbon of anderszins, moet de samenstelling van het geleverde en gebruikte complete mengvoeder voor controle inzichtelijk zijn.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | <p>2. Administratie</p> <p>De volgende gegevens dienen binnen de inrichting geregistreerd te worden per ronde en minimaal 5 jaar bewaard te worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• de samenstelling en de hoeveelheid van het geleverde aangepaste complete mengvoeder;</li> <li>• de plaats van opslag van het aangepaste complete mengvoeder (silonummer);</li> <li>• het aantal gehouden dieren per eenheid of stal waaraan het geleverde complete mengvoeder is verstrekt, waarbij een tijdregistratie toonbaar moet zijn, zodat duidelijk wordt wanneer en hoe lang het geleverde aangepaste complete mengvoeder is verstrekt.</li> </ul> <p>3. Drijvende ballen</p> <p>De eisen aan de controle van het systeem drijvende ballen in het mestoppervlak staan in systeembeschrijving BWL 2010.01.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Achtergrondinformatie | <p>1. Registratie</p> <p>Benzoëzuur is opgenomen in het Europese register diervoederadditieven in de categorie andere zoötechnische toevoegingsmiddelen (4d) onder nummer 4d210. Op grond hiervan mag aan diervoeder voor vleesvarkens minimaal 0,5% en maximaal 1% benzoëzuur worden toegevoegd.</p> <p>2. Werkingsprincipe</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• De vermindering van de uitstoot van ammoniak door benzoëzuur wordt bereikt door het verlagen van de zuurgraad van de mest.</li> <li>• Het diervoeder met 1% benzoëzuur op productbasis bij 88% droge stof wordt in het varken omgezet tot hippuurzuur. Dit zuur wordt uitgescheiden via de urine. Hierdoor is de zuurgraad van de urine ongeveer 1 pH-eenheid lager dan gebruikelijk. In het mestkanaal onder de roosters zorgt deze zuurdere urine voor een lagere zuurgraad van de drijfmest.</li> <li>• De vermindering van de uitstoot van ammoniak door de drijvende ballen wordt bereikt door het verkleinen van het emitterende kelderoppervlakte.</li> </ul> <p>3. Onderbouwing resultaat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is bepaald op basis van metingen volgens protocol.</li> <li>• De resultaten hiervan zijn gerapporteerd in: J. Mosquera et al. (2009) Ammoniakemissie en emissiereductie van het balansballensysteem bij vleesvarkens. Rapport 193, Lelystad, Wageningen UR, Livestock Research (<a href="http://edepot.wur.nl/293480">http://edepot.wur.nl/293480</a>).</li> </ul> |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Maatregel             | <b>Snijmaissilage als strooisel</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Diercategorie         | HE5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Referentie            | De referentie is witte houtkrullen als strooisel.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Technische uitvoering | --                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Gebruik               | <p>Snijmaissilage</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Er moet per ronde minimaal 2 kilogram verse of voorgedroogde snijmaissilage in de stal worden gebracht per vierkante meter bruikbaar oppervlakte. Het drogestofgehalte van verse snijmaissilage is ongeveer 35% en van de voorgedroogde snijmaissilage ongeveer 85%.</li> <li>• In het stalsysteem “uitbroeden eieren en opfokken vleeskuikens met aparte vervolghuisvesting” (E 5.9.1) moet in beide onderdelen snijmaissilage worden gebracht. Voor de vervolghuisvesting geldt bovenstaande hoeveelheid en voor de opfokfase geldt 0,5 kilogram verse of voorgedroogde snijmaissilage per vierkante meter bruikbaar oppervlakte.</li> </ul> |
| Controle              | <p>1. Snijmaissilage</p> <p>De totale hoeveelheid snijmaissilage, die per jaar is gebruikt, aantonen via</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | <p>aankoopbonnen van de leverancier. Op de aankoopbonnen staat de leverdatum, de hoeveelheid en het drogestofgehalte van de levering.</p> <p>2. Administratie De volgende gegevens dienen binnen de inrichting geregistreerd te worden per ronde en minimaal 5 jaar bewaard te worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• de opzet- en afleverdata van de vleeskuikens;</li> <li>• de aankoopbonnen.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Achtergrondinformatie | <p>1. Werkingsprincipe<br/>De vermindering van de uitstoot van ammoniak wordt bereikt door het verlagen van de zuurgraad van de mest.</p> <p>2. Onderbouwing resultaat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het resultaat is bepaald op basis van metingen volgens protocol.</li> <li>• Bronnen: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ J. van Harn et al. (2009) Maatregelen ter vermindering van fijnstofemissie uit de pluimveehouderij; invloed strooiselmateriaal op fijnstof- en ammoniakemissie uit vleeskuikenstallen. Rapport 218, Lelystad, Wageningen UR Livestock Research (<a href="http://edepot.wur.nl/8195">http://edepot.wur.nl/8195</a>).</li> <li>○ J. van Harn et al. (2012) Effect of bedding material on dust and ammonia emission from broiler houses. American Society of Agricultural and Biological Engineers, vol. 55(1): 219- 226</li> <li>○ J. van Harn et al. (2015) Effect van snijmaissilage als strooiselmateriaal in vleeskuikenstallen op de emissies van ammoniak, geur en fijnstof. Rapport 845, Wageningen, Wageningen UR Livestock Research (<a href="http://edepot.wur.nl/337295">http://edepot.wur.nl/337295</a>).</li> </ul> </li> </ul> |

## **Toelichting op Bijlage VI Maatregelen ammoniakemissiereductie**

### *Algemeen*

Bij de indeling van de diercategorieën is aangesloten bij bijlage V van de Omgevingsregeling. Als referentie ammoniakemissiefactoren wordt aangesloten bij de factoren die in de Omgevingsregeling zijn opgenomen voor de betreffende diercategorie bij 'Overige huisvestingssystemen' (xxx.100).

In deze bijlage zijn reductiepercentages per diercategorie opgenomen die moeten worden behaald indien sprake is van:

- een verplichte aanpassing van één of meerdere verouderd(e) huisvestingssysteem/-systemen (artikel 3.98, lid 1 onder b); of
- het oprichten van een nieuw dierenverblijf of de toepassing van een techniek als bedoeld in artikel 3.102 (artikel 3.99, lid 1).

De totaal te realiseren reductie wordt berekend als product van het aantal dieren in een verouderd huisvestingssysteem en de reductie die behaald moet worden berekend op basis van de bovengenoemde referentie ammoniakemissiefactoren. Dit leidt er uiteindelijk toe dat op de gehele bedrijfslocatie een reductie wordt gerealiseerd overeenkomstig de normen in de tabel. Om aan de reductiedoelen te voldoen moet een maatregel, of indien mogelijk, een combinatie van maatregelen worden ingezet die is opgenomen in de menukaart behorend bij deze bijlage. Met maatregelen worden technieken, huisvestingssystemen en voer- en managementmaatregelen bedoeld.

Het totaal van alle resterende emissies leidt ertoe dat een reductie van ammoniakemissies vanaf veehouderijlocaties wordt gerealiseerd die 46% bedraagt van de vergunde emissie in het referentiejaar 2019.

Het is mogelijk dat met een huisvestingssysteem of een voer- en managementmaatregel een grotere reductie kan worden gerealiseerd dan in de normtabel is opgenomen. Dit kan dan worden ingezet als compensatie om elders op dezelfde locatie met een lagere reductie te kunnen volstaan. Zo kan bijvoorbeeld in geval van een melkveehouderij de geëiste reductie van het jongvee worden gecompenseerd.

Voorbeeld 1: Een melkveebedrijf met een vergunning voor 100 melkkoeien in een verouderd huisvestingssysteem heeft een vergunde emissie van 1.300 kg ammoniak per jaar. Een locatie met een omvang van 100 melkkoeien of kleiner moet een reductie behalen van 30% bij de melkkoeien volgens de normtabel. De maximaal toegestane emissie voor de melkkoeien wordt dan 910 kg ammoniak per jaar. Het bedrijf gaat hieraan voldoen met voer- en managementmaatregelen: ureum gehalte en/of weidegang. Dit kan dan door een ureumgehalte van maximaal 18 zonder weidegang of met een ureumgehalte van 19 en 1440 uur weidegang. Dit leidt tot een ammoniakemissie per jaar van 910 kg respectievelijk 880 kg. In het laatste geval kan de extra reductie, indien nodig, de vereiste reductie van het vrouwelijk jongvee compenseren.

Voorbeeld 2: Een melkveebedrijf met een vergunning voor 240 melkkoeien en 100 stuks jongvee jonger dan 2 jaar in verouderde huisvestingssystemen heeft een vergunde emissie van  $3.120 + 440 = 3.560$  kg ammoniak per jaar. Het bedrijf moet dit op basis van de normtabel terugbrengen tot  $1.560 + 396 = 1.956$  kg ammoniak per jaar. Het bedrijf installeert een Lely Sphere voor alle 240 melkkoeien; daarmee daalt de emissie van de melkkoeien tot 720 kg ammoniak per jaar. De jongveestapel blijft zoals hij is, dus 440 kg ammoniak per jaar, daarmee blijft de totale emissie met 1.160 kg ammoniak per jaar onder het emissieplafond van 1.956 kg ammoniak per jaar.

Voorbeeld 3: Een vleesvarkensbedrijf met een vergunning voor 3 stallen met 3.000 vleesvarkens (1.500, 1.000, 500) vleesvarkens) waarvan 2 (1.500 en 1000) voorzien van een 90% chemische luchtwasser en 1 stal met traditionele huisvesting ouder dan 15 jaar (500). Op basis van de normtabel is de toegestane ammoniakemissie per jaar  $3000 \times 1,2 = 3.600\text{kg}$  ammoniak per jaar. De huidige vergunning is verleend voor 2.250kg ammoniak per jaar. Dit bedrijf hoeft dus geen aanpassingen te doen.

Voor de diercategorie HA1 (melkkoeien) geldt een lager reductiepercentage bij een locatieomvang kleiner dan of gelijk aan 100 melk- en kalfkoeien. De gestelde grens is gebaseerd op de afweging dat bedrijven onder deze omvang beperkt zijn in de investeringsmogelijkheden om hogere reducties te behalen. Met de bijgestelde reductienorm kunnen deze bedrijven voldoen met een combinatie van voer- managementmaatregelen, inzet latente ruimte of extensivering. Melkveehouderijen boven deze omvang worden geacht in staat te zijn een hogere emissiereductie te kunnen realiseren. Ongeveer 44% van de melkveehouderijen in Brabant heeft een omvang van 100 melkkoeien of minder, dit betreft ca 23% van het aantal melkkoeien in Brabant (2023).

### *Normtabel*

In de normtabel zijn verschillende kolommen opgenomen.

Code diercategorie bijlage V Omgevingsregeling: Dit is de code die voor een hoofdcategorie en subcategorie is opgenomen in de landelijke Omgevingsregeling. Hierbij wordt aangesloten om uniformiteit te behouden gelet op de verplichte toepassing in omgevingsvergunningen voor milieubelastende activiteiten.

Hoofdcategorie: Dit is de gangbare benaming voor het betreffende landbouwhuisdier en bijbehorende subcategorie overeenkomstig de bovenstaande kolom met code.

De streefreductie is in lijn met het Convenant Stikstof uit 2009. Hierin zijn de streefreducties of vertalingen daarvan bij ontbreken van concrete afspraken opgenomen. Deze afspraken zijn vertaald in de Verordening Stikstof en Natura2000 Noord-Brabant en de opvolgers daarvan tot nu in de Omgevingsverordening. De kolom is illustratief.

Normen t/m 30-06-2024 (overgangsrecht): Deze kolom bevat de reductie-eisen zoals opgenomen in de vorige bijlage VI bij de Omgevingsverordening, die in bepaalde gevallen gebruikt mogen worden om initiatieven te toetsen aan de normen die toen golden. Voor overige gevallen geldt dat voldaan moet worden aan de normen die gelden op het moment van indiening van de melding of het besluit over de omgevingsvergunning.

Normen vanaf 01-01-2026: Deze kolom bevat de kern van de normen waaraan voldaan moet worden. Hierin worden de reductiepercentages gegeven waaraan per 1 juli 2026 voldaan moet worden per diercategorie indien een huisvestingssysteem voor deze categorie op genoemde datum of elk willekeurig moment daarna als verouderd geldt. Nieuwe dierenverblijven (stallen) moeten direct aan het hiervoor opgenomen percentage voldoen.

### *Innovatie*

Het doel is om de menukaart regelmatig te actualiseren zodat nieuwe maatregelen (hiermee worden ook technieken en huisvestingssystemen bedoeld) in de menukaart opgenomen kunnen worden. Dit kan zowel op verzoek (van eenieder) als op basis van "autonome" ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld nieuwe huisvestingssystemen of technieken die opgenomen worden in bijlage V of VI van de Omgevingsregeling.

Voor alle reducerende maatregelen geldt dat opname op de menukaart mogelijk is indien er een voldoende onafhankelijke (bij voorkeur wetenschappelijke) onderbouwing van de reductie

beschikbaar is, een duidelijke beschrijving wordt gegeven van de werking en daarmee samenhangende parameters en dat de maatregel geborgd kan worden zodat deze goed controleerbaar is op toepassing en werking.

In het geval van innovatieve huisvestingssystemen waarnaar het praktijkonderzoek nog in de beginfase verkeert of moet starten, biedt de Omgevingswet mogelijkheden voor het volgen van een procedure voor een proefstalstatus. Deze worden niet op de menukaart opgenomen, hiervoor dient het gehele meetonderzoek afgerond en brede praktijktoepassing mogelijk te zijn. Wel kan in een voorkomend geval een verzoek tot maatwerk worden ingediend. Dit betreft dan een verzoek aan Gedeputeerde Staten om af te wijken van de regels door middel van toepassing van de zogenaamde hardheidsclausule (artikel 3.8). Ook voor andere reducerende maatregelen geldt deze mogelijkheid. Dit maatwerk geldt altijd alleen voor dat specifieke geval.

#### *Gelijkwaardige maatregel*

Met een gelijkwaardige maatregel wordt een maatregel bedoeld die niet in de menukaart is opgenomen maar wel qua werking en effect overeenkomt met een wel opgenomen maatregel. Toepassing van een gelijkwaardige maatregel is in specifieke gevallen mogelijk na toestemming van Gedeputeerde Staten. Hiervoor dient een verzoek tot maatwerk worden ingediend. Dit betreft dan een verzoek aan Gedeputeerde Staten om af te wijken van de regels door middel van toepassing van de zogenaamde hardheidsclausule (artikel 3.8). Gelijk aan de werkwijze zoals genoemd bij Innovatie.

#### *Menukaart*

De menukaart bevat een limitatieve lijst van maatregelen die ingezet kunnen worden om met een melding als bedoeld in artikel 3.98, derde lid, aan de normen te voldoen. De basis voor de menukaart wordt gevormd door huisvestingssystemen en aanvullende technieken die zijn opgenomen in bijlage V en VI van de Omgevingsregeling. Dit wordt in de kolom "Opmerkingen/Bron:" weergegeven als Or Bijlage V/VI. Vooralsnog zijn in de menukaart maatregelen opgenomen waaraan op basis van (meet)onderzoek een emissiefactor en/of reductie is toegekend en waarvan de effectiviteit niet door recent (wetenschappelijk) onderzoek betwijfeld wordt. Nieuwe inzichten kunnen leiden tot opname op, of verwijdering van de menukaart van bestaande huisvestingssystemen. Dit heeft vooralsnog tot gevolg gehad dat met name luchtwassystemen in de menukaart zijn opgenomen.

In de kolom "Reductie NH<sub>3</sub> emissies" worden percentages weergegeven:

- die zijn berekend op basis van de toegekende emissiefactor en de factor voor "overige huisvestingssystemen" indien het is opgenomen in bijlage V van de Omgevingsregeling.
- direct zijn overgenomen uit bijlage VI van de Omgevingsregeling.

Indien nieuwe huisvestingssystemen en/of aanvullende technieken worden toegevoegd in de Omgevingsregeling worden deze opgenomen in de menukaart.

De tabel voer- en managementmaatregelen is overgenomen uit bijlage 2 van de Regeling ammoniak en veehouderij (oud) met als wijziging een aanpassing bij de categorieën HA1 en HA2. Dit naar aanleiding van een recent rapport van Boerenverstand e.a. uit 2025.

De rekenmethodiek combinatie van voer- en managementmaatregelen is overgenomen uit bijlage 3 van de Regeling ammoniak en veehouderij (oud).



*Beschrijving en (aanvullende) voorwaarden technische-, voer- en managementmaatregelen*

Bij het toepassen van de maatregelen uit de menukaart moet voldaan worden aan de voorwaarden die voor toepassing zijn opgenomen in de daarvoor geldende systeembeschrijvingen of bij ontbreken daarvan in deze bijlage zijn toegevoegd. Voor de maatregelen die zijn overgenomen uit de Omgevingsregeling is een systeembeschrijving beschikbaar op IPLO.nl (Informatiepunt leefomgeving). Vanuit praktijkervaringen zijn in deze bijlage in aanvulling op de systeembeschrijvingen die op IPLO.nl staan ook aanvullende voorwaarden opgenomen voor enkele van die maatregelen (technieken).